

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ ЗАСОБАМИ
АВТЕНТИЧНОЇ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ ДЛЯ ЮНАЦТВА ЕРІХА КЕСТНЕРА)»**

Виконавець: здобувач другого
(магістерського) рівня вищої освіти
групи Nim1-M22
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (німецька))

Предиткевич Вікторія Іванівна

Керівник: **Калинюк Т. В.**, кандидат
педагогічних наук, доцент, завідувач
кафедри німецької мови

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ.....	8
1.1. Реалізація компетентнісного підходу у навчанні іноземних мов.....	8
1.2. Комунікативна компетентність як основна мета навчання іноземної мови у ЗЗСО.....	15
1.3. Читання як вид мовленнєвої діяльності.....	18
РОЗДІЛ 2. АВТЕНТИЧНА НІМЕЦЬКОМОВНА ЛІТЕРАТУРА НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	27
2.1. Зміст поняття «автентичність» та різновиди автентичних матеріалів.....	27
2.2. Вимоги до підбору автентичних текстів.....	30
2.3. Етапи роботи з текстом та створення системи вправ і завдань.....	35
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ НА ОСНОВІ ТВОРІВ ДЛЯ ЮНАЦТВА Е.КЕСТНЕРА.....	41
3.1. Ліричні твори Еріха Кестнера та їх місце у навчанні німецької у старших класах ЗЗСО.....	41
3.2. Використання уривків роману «Еміль і детективи» на уроках німецької мови у старших класах.....	51
3.3. Результати експериментального дослідження.....	61
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	83

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти

PISA – Program for International Student Assessment (Програма міжнародного оцінювання учнів)

ОЕСР - Організація економічного співробітництва та розвитку

ЛСК – лінгвосоціокультурна компетентність

МК – мовленнєва компетентність

ЛК – лінгвістична компетентність (або мовна компетентність)

ІМК – іншомовка мовленнєва компетентність

КЧ – компетентність у читанні

ЛО – лексичні одиниці

МД – мовленнєва діяльність

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах глобалізації розвиток мовної освіти є надзвичайно важливим для загального особистісного розвитку. Щоб якісно володіти німецькою мовою, необхідно мати не тільки достатній словниковий запас, знання граматики й фонетики, але й важливо розуміти культурні особливості, соціальне життя та манери поведінки, слід бути ознайомленим з мовними реаліями країни, мова якої вивчається.

Звісно, подекуди активне спілкування з носіями мови та поглиблене вивчення соціокультурних аспектів можуть бути недоступні під час вивчення мови за межами цієї країни. Тому вітчизняні та зарубіжні науковці (Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е., Вороніна Г. Р., Максименко А. П., Морська Л. І., Паршикова О. О., Ніколаєва С. Ю., Полонська Т. К., Редько В. Г., Berardo S. A. Burwitz-Melzer E., Edelhoff C., Fend H., Grunert C., Naataja K., Wicke R. E., Martinez A.G., Nuttall C., Peacock M., Rampillon U., Reusser K., Richards J. C., Ruthner A. R., Sanderson P., Solmecke G., Wallace C., Weinert F. E., Westhoff G.) піднімали питання використання автентичних матеріалів (особливо – текстів) на уроках іноземної мови загалом та німецької мови зокрема.

Автентичні тексти даються можливість якісно формувати іншомовну комунікативну компетентність загалом та мовну, мовленнєву, лінгвосоціокультурні компетентності зокрема.

Проаналізувавши наукові джерела з теми, ми дійшли до висновку, що питання доцільності використання творів Еріха Кестнера під час вивчення німецької мови учнями старших класів ЗЗСО практично не вивчалось. Таким чином, **актуальність дослідження** зумовлюється необхідністю поглибленого вивчення доцільності використання та методів роботи із творчим надбанням Е. Кестнера.

Об'єктом дослідження є процес формування компетентності у читанні здобувачів освіти старших класів ЗЗСО.

Предметом дослідження є можливості використання творів для дітей та юнацтва Е. Кестнера для формування компетентності у читанні старшокласників.

Мета роботи – дослідити шляхи формування компетентності у читанні здобувачів освіти на уроках німецької мови на прикладі використання ліричних та прозових творів Е. Кестнера.

Щоб досягнути поставленої мети, було визначено такі **завдання**:

- проаналізувати зміст компетентнісного підходу у навчанні іноземних мов та шляхи його реалізації в українських ЗЗСО;
- визначити роль та місце іншомовної комунікативної компетентності у контексті навчання іноземної мови (німецької зокрема) у старших класах ЗЗСО;
- дослідити компетентність у читанні та проаналізувати способи її формування у старших класах ЗЗСО;
- вивчити зміст поняття «автентичність», типологію автентичних матеріалів та узагальнити методичні рекомендації щодо роботи з автентичними текстами на уроках німецької мови;
- визначити можливості використання ліричних творів Е. Кестнера у процесі формування компетентності у читанні учнів старших класів ЗЗСО;
- окреслити методи роботи із романом Е. Кестнера «Еміль та детективи» у процесі формування компетентності у читанні учнів старших класів ЗЗСО.

Під час проведення дослідження було використано **методи** системного аналізу для розгляду питання формування компетентності у читанні старшокласників в усіх її внутрішніх і зовнішніх зв'язках; синтезу отриманої інформації; експерименту й опитування для контролю результатів дослідження.

Новизна проведеного дослідження полягає у формуванні рекомендацій відносно використання творчого доробку Е. Кестнера на уроках німецької мови у старших класах ЗЗСО.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані при підготовці до уроків німецької мови у старших класах ЗЗСО, під час вивчення курсу «Методика навчання іноземних мов», розробці проєктів.

Апробація дипломної роботи відбулась під час: V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід і перспективи» (Кам'янець-Подільський, 06 квітня 2023 р.); III Міжнародної науково-практичної конференції «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (Кам'янець-Подільський, 25-26 травня 2023 р.); звітної наукової конференції за підсумками науково-дослідної роботи у 2022-2023 н. р. (Кам'янець-Подільський, 4-5 квітня 2023 р.); наукового форуму здобувачів вищої освіти «Сучасні аспекти та перспективні напрями розвитку науки» (Кам'янець-Подільський, 24 травня 2023 р.); IV Міжнародної студентської наукової конференції «Тренди та перспективи розвитку мультидисциплінарних досліджень» (Луцьк, 01 грудня 2023 р.); XII регіональної науково-практичної конференції «Методика навчання філологічних дисциплін у закладах загальної середньої та вищої освіти» (Кам'янець-Подільський, 07 грудня 2023 р.).

Публікації. Основний зміст дипломної роботи викладено у 6 тезах доповідей:

Предиткевич В. Можливості використання уривків роману «Еміль і детективи» (Е. Кестнер) на уроках німецької мови у старших класах ЗЗСО. *V Всеукраїнська науково-практична конференція «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід і перспективи»* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Кам'янець-Подільський, 06. квіт. 2023 р. Кам'янець-Подільський, 2023. С. 99–101.

Калинюк Т. В., Предиткевич В. І. Поетична творчість Еріха Кестнера у контексті навчання німецької мови у ЗЗСО. *III Міжнародна науково-практична конференція «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний,*

комунікативний та дидактичний аспекти» : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., м. Кам'янець-Подільський, 25-26. травн. 2023 р. Кам'янець-Подільський, 2023. С. 66–68.

Предиткевич В. Формування компетентності у читанні (у старших класах ЗЗСО) з використанням ліричних творів Еріха Кестнера. *Науковий форум здобувачів вищої освіти «Сучасні аспекти та перспективні напрями розвитку науки»* : програма наук. форуму, м. Кам'янець-Подільський, 24 травн. 2023 р. Кам'янець-Подільський, 2023. С. 12.

Предиткевич В. Формування компетентності у читанні (на прикладі уривку роману «Еміль і детективи» Е. Кестнера). *IV Міжнародна студентська наукова конференція «Тренди та перспективи розвитку мультидисциплінарних досліджень»* : матеріали міжнарод. студ. наук. конф., м. Луцьк, 01. грудн. Луцьк, 2023. С. 457-459.

Калинюк Т. В., Предиткевич В. І. Автентична німецькомовна література як засіб формування іншомовної компетентності у читанні. *XII Регіональна науково-практична конференція «Методика навчання філологічних дисциплін у закладах загальної середньої та вищої освіти»* : матеріали регіон. наук.-практ. конф., 07 грудн., м. Кам'янець-Подільський, 2023.

Предиткевич В.І. Ліричні твори Еріха Кестнера як засіб формування компетентності у читанні (у старших класах ЗЗСО) : зб. наук. праць студ. та магістр. К-ПНУ [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет ім. І.Огієнка, 2023. Вип. 17. С. 17-19.

Структура та обсяг роботи. Загальний обсяг дипломної роботи складає 92 сторінки, основний текст викладено на 75 сторінках. До списку використаної літератури включено 66 найменувань. Робота містить 5 додатків.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі досліджено шляхи формування компетентності у читанні здобувачів освіти на уроках німецької мови на прикладі використання ліричних та прозових творів Е. Кестнера.

1. Проаналізовано зміст компетентнісного підходу до навчання іноземних мов та шляхи його реалізації в українських ЗЗСО та встановлено, що освіта рухається невпинно, тому чи не кожного десятиліття перед нею постають нові виклики й перспективи. На думку більшості науковців, а також вчителів-практиків абсолютно виправданим те, що знаннєво-орієнтований підхід свого часу був витіснений компетентнісним підходом. Це підтверджує міжнародний та український досвід. В українських ЗЗСО компетентнісний підхід реалізовується тривалий час. З'ясовано, що у сучасній методиці навчання іноземних мов під поняттям «компетентнісний підхід» розуміють переорієнтацію з самого процесу на його результат в діяльнісному контексті. Тобто формування в здобувачів освіти здатності адаптуватися до нових вимог ринку праці, ефективно керувати інформацією, діяти активно, швидко приймати рішення та навчатися протягом усього життя.

2. Визначено роль та місце іншомовної комунікативної компетентності у контексті навчання іноземної мови (німецької зокрема) у старших класах ЗЗСО. Узагальнено визначення поняття «іншомовна комунікативна компетентність», під яким розуміємо вміння ефективно здійснювати комунікацію усно та письмово із носіями мови. Встановлено, що сформована ІКК у старшокласників ЗЗСО передбачає володіння німецькою мовою на рівні В1 (для непрофільних класів) та В2 (для профільних класів).

Охарактеризовано зміст ІКК, яка складається із мовної, мовленнєвої та лінгвосоціокультурної компетентностей. Низка науковців наголошують на важливій ролі компетентність у читанні, визначаючи її як здатність сприймати різножанрові автентичні тексти із різним рівнем розуміння змісту.

3. Досліджено компетентність у читанні та проаналізовано способи її формування у старших класах ЗЗСО. Встановлено, що складовими КЧ є вміння (мовленнєві; навчальні; інтелектуальні; організаційні; компенсаційні), навички (техніка читання; розпізнавання й розуміння лексичних одиниць; розпізнавання й розуміння граматичних форм) та комунікативні здібності. Таким чином у формуванні КЧ необхідно зважати на розвиток її складових. Доречно зауважити, що реалізувати це завдання можна з допомогою використання різних видів читання під час уроку (ознайомлювального, що передбачає розуміння основного змісту тексту; переглядового, що застосовується з метою пошуку певної інформації; вивчаючого, очікуваний результат якого – це повне розуміння змісту тексту).

4. Вивчено зміст поняття «автентичність», типологію автентичних матеріалів та узагальнено методичні рекомендації щодо роботи з автентичними текстами на уроках німецької мови.

У формуванні КЧ важливим є питання підбору актуальних матеріалів. Саме тому у сучасних реаліях найбільш оптимальними є автентичні матеріали. Вітчизняні та закордонні науковці визначають автентичним ті матеріали, які створені носіями мови для носіїв мови у повсякденному використанні. У контексті дипломної роботи особливу увагу звернено саме на текстові автентичні матеріали. Під час аналізу їх видів було визначено, що типи текстів, які найчастіше використовуються в навчанні німецької мови – це: листи, бланки, інформаційні таблички, каталоги, брошури, листівки, рекламні оголошення, інструкції з використання, статті в пресі, а також вірші, оповідання, романи, тощо.

З'ясовано, що при відборі текстових автентичних матеріалів необхідно враховувати на такі критерії:

- відповідність змісту (suitability of content; чи цікавить текст учня / чи відповідає він потребам учня / чи представляє він тип матеріалу, який учень використовуватиме поза навчальним ЗЗСО?);

- зручність використання (exploitability; чи можна використовувати текст у навчальних цілях / з якою метою слід використовувати текст / які навички та компетентності можна розвинути, використовуючи текст?);
- читабельність або зрозумілість під час читання (readability; чи текст не надто легкий або важкий для учня / чи він структурно надто вимогливий або складний / скільки нової лексики він містить / це актуально?);
- презентативність (presentation; чи «виглядає» текст автентично / чи привертає увагу здобувача освіти / чи викликає у нього бажання читати більше?).

Стосовно організації роботи із текстом, проаналізувавши низку досліджень, можемо дійти до висновку, що цей процес передбачає три (або чотири) етапи: дотекстовий, текстовий, післятекстовий (та креативний). Це є необхідним для ґрунтовного опрацювання матеріалу.

Під час дотекстового етапу відбувається аналіз мовних і смислових труднощів сприйняття тексту, а також введення у його проблему. На текстовому етапі вчитель формулює комунікативне завдання, в той час як здобувачі освіти виконують його під час читання тексту. У ході післятекстового етапу відбувається контроль розуміння тексту, обговорення змісту прочитаного, навчання смислової переробки інформації тексту. Слід наголосити, що ця поетапність роботи з текстом буде застосовуватися не залежно від виду читання.

Водночас, при формулюванні вправ та завдань для роботи з текстом, необхідно зважати на типи читання залежно від розуміння тексту (ознайомлювальне читання; глобальне читання; детальне читання) з урахуванням поетапності роботи з текстом.

5. Визначено можливості використання ліричних творів Е. Кестнера у процесі формування компетентності у читанні учнів старших класів ЗЗСО.

Для аналізу обрано ліричні твори «Kleines Solo», «Der Blinde», «Zeitgenossen, haufenweise», «Die Entwicklung der Menschheit» із урахуванням таких критеріїв:

- відсутність складної лексики та граматичних структур;
- актуальне змістове наповнення;
- можливість їх використати на окремих уроках, що стосуються тем «Я, моя родина, мої друзі» та «Наука і технічний прогрес», тощо.

Під час дослідження розроблено низку завдань до зазначених творів та апробовано їх на уроці німецької мови у 10-А класі Кам'янець-Подільського ліцею «Славутичка» Хмельницької обласної ради у рамках виробничої переддипломної практики. Сприйняття твору здобувачами освіти було неоднозначне: одні зазначили, що обрані вірші є переобтяжені метафорами, містять забагато абстрактних понять і занадто складні для розуміння. Водночас, деяких здобувачів освіти зацікавила специфічна іронія та сатира; вдалі метафори та зміст віршів.

Проведене анкетування серед десятикласників засвідчило, що 60 % вважають обрані ліричні твори доречними для опрацювання, водночас 40% – ні. Таким чином, можемо зробити висновок, що робота з цим типом автентичних текстів Е. Кестнера потребує більш ґрунтовного вивчення.

6. Окреслено методи роботи із уривками роману Е. Кестнера «Еміль та детективи» у процесі формування компетентності у читанні учнів старших класів ЗЗСО. З'ясовано, що уривки роману «Еміль і детективи» доречно застосовувати на уроках німецької мови у старших класах, оскільки вони є актуальними у контексті вивчення тем «Берлін», «Транспортні засоби», «Вільний час», «Подорож». Після проведення експериментального дослідження шляхом використання розроблених завдань до уривків твору, встановлено, що для більшості старшокласників сюжет роману є цікавий. Їх привабила простота у розумінні твору. Проте слід зважати, що для деяких здобувачів роман виявився занадто дитячим, занадто простим для розуміння та не актуальним в умовах сьогодення. Загалом, 85% здобувачів освіти 10-А

класу вважають їх доречним, 15% – ні. Під час опитування старшокласники зазначили, що їм загалом сподобалось працювати з цим твором (45% - 9 учнів).

Таким чином, можемо зробити висновок, що можливості використання ліричних творів Е. Кестнера потребують додаткового вивчення. Водночас, уривки роману «Еміль і детективи» доречно використовувати на уроках німецької мови, оскільки вони формують компетентність у читанні та мають позитивні відгуки від здобувачів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання : навч.-метод. посіб. К. :, ІЗМН, 1998. 204 с.
2. Бирюк О. В. Методика формування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів у навчанні читання англомовних публіцистичних текстів: дис. канд. пед. Київ.
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у читанні. *Іноземні мови*. 2012. № 3 (71). С. 18-27.
5. Ватаманюк Г. Теоретичні основи формування лексичної компетенції старших дошкільників у процесі сприйняття художніх картин. *Педагогічна освіта: теорія і практика* : зб. наук. праць. Кам'янець Подільський, 2017. Вип. 22 (1-2017), ч. 2. С. 183–187.
6. Використання автентичних матеріалів на уроках іноземної мови. URL: <https://mmpublications.com.ua/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0> (дата звернення 05.04.2023).
7. Вороніна Г. Р. Комп'ютерно орієнтовані технології у процесі вивчення іноземних мов. *Науковий вісник кафедри Юнеско Київського національного лінгвістичного університету*. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія. 2013. № 27. С. 250–255.
8. Гребінь В. Г. Мовленнєва компетенція як об'єкт мовної освіти. *Іноземні мови*. 2010. №2. С.5–10.
9. Демченко Н. В., Фреган Н. М. Використання сучасних форм позааудиторної роботи в практиці викладання іноземних мов. *Вісник Національного університету оборони України*. 2011. №3 (22), С. 29-32.

10. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. редактор укр. вид. док. пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2003. 273 с.
11. Корнієнко О. М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування. *Англійська мова та література*. 2008. №28. С. 9-12.
12. Лубянова О. Формування мовленнєвої компетенції студентів на заняттях іноземної мови професійного спрямування. URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1025> (дата звернення 09.08.2023).
13. Любчак Н. М. Теоретичні аспекти визначення сутності дослідницької компетентності майбутнього вчителя. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*. Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 39(4). С. 33–40.
14. Максименко А. П., Морська Л. І., Паршикова О. О. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
15. Мневець С. М. Робота з текстом на уроці іноземної мови як процес творчої співпраці вчителя та учня. URL: <https://school12.cn.ua/2015/10/12/> (дата звернення 09.08.2023).
16. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10 – 11 класи. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/589/58921/inozemni-movi-10-11-19_09_2017.pdf (дата звернення: 05.05.2023).
17. Наталин В. П. Критерій змістовної автентичності навчального тексту. *Іноземні мови в школі*. 1999. №2. С. 50-55.
18. Ніколаєва С. Ю., Бігич О. Б., Бражник Н. О. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. К. : Ленвіт. 1999. 284 с.
19. Ніколаєва С. Ю. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія. К. : Ленвіт. 324 с.
20. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. №2. С.11–17.

21. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. *Бібліотека з освітньої політики : кол. моногр. К. : К.І.С., 2004. 112 с.*
22. Омельчук С. А. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології мовна практика фахівців : монографія. К. : Києво-Могилянська академія, 2019. 356 с.
23. Орловська О. В. Врахування вікових особливостей учнів старшої школи у процесі підготовки майбутнього вчителя до виховання толерантності у старшокласників. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2014, №4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_4_14 (дата звернення: 05.09.2023).
24. Петрушова Н. В., Люлька В. М. Принципи організації домашнього читання іноземною мовою студентами непрофільних спеціальностей. *Калейдоскоп мов*. 2018. №2 (179). С. 46-48.
25. Полонська Т. К. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі : навч.-метод. посіб. К. : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 288 с.
26. Полонська Т. К. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні іноземних мов учнів профільної школи. *Педагогіка і психологія*. 2014. № 3. С. 76–80.
27. Пометун О. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти. URL: <http://visnuk.iatp.org.ua> (дата звернення 18.08.2023).
28. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. Базовий рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності сучасного старшокласника. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів. К. : Пед. думка, 2013. С. 87–93.
29. Романюк Ю. В., Русановська Т. В. Критерії відбору автентичних матеріалів у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v27/40.pdf> (дата звернення 16.08.2023).

- 30.Рудь М. Компетентнісний підхід в освіті. *Вісник Львівського університету*. Серія «Педагогіка». 2006. Вип. 21. ч. 1. С. 73–82.
- 31.Скляренко Н. К. Типологія вправ в інтенсивному навчанні. *Гуманістичні аспекти лінгвістичних досліджень і методики викладання іноземних мов: збірник наукових праць*. К., 1992. С. 9-14.
- 32.Словник української мови. URL : <http://sum.in.ua> (дата звернення 15.08.2023)
- 33.Сорочан Т. Характеристика професіоналізму управлінської діяльності керівників шкіл на засадах компетентнісного підходу. *Шлях освіти*. 2005. № 3. С. 9–12.
- 34.Українська мала енциклопедія : 16 кн. : у 8 т. / проф. Є. Онацький. 1960. Т. 3, кн. VI : Літери Ком Ле. С. 696-697.
- 35.Уроки Еріха Кестнера. URL: http://inozemnyj.blogspot.com/2019/02/blog-post_21.html (дата звернення 05.04.2023).
- 36.Шехавцова С. О. Компетентнісний підхід як педагогічна умова формування соціокультурної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_2_25 (дата звернення 15.08.2023).
- 37.Berardo S. A. The use of authentic materials in the teaching of reading. The reading matrix. 2006. Vol. 6. № 2. 10 p.
- 38.Bludau M. Die Rolle von Texten beim interkulturellen Lernen. URL: https://ajmp.uwr.edu.pl/wp-content/uploads/sites/39/2022/12/NET_AJMP-162022 (дата звернення: 21.09.2023.)
- 39.Burwitz-Melzer E. Interkulturelle Lernziele bei der Arbeit mit fiktionalen Texten. URL: <https://www.uni-giessen.de/en/faculties/f05/engl/tefl/teflstaff/professors/emeriti/burwitzmelzernew/publ> (дата звернення 13.09.2023).
- 40.Burwitz-Melzer E. Aufgabenstellungen als zentrale Steuerungselemente im Englischunterricht in der Grundschule und der Sekundarstufe I. URL: http://geb.uni-giessen.de/geb/volltexte/2020/15205/pdf/GiFon_15.pdf (дата звернення 15.09.2023)

41. Burwitz-Melzer E. Literatur im Fremdsprachenunterricht: Ist der Boom schon vorbei? *Praxis des neusprachlichen Unterrichts*. H. 2, S. 145-152
42. Burwitz-Melzer E. Teaching Intercultural Communicative Competence through Literature. *Developing Intercultural Competence in Practice*. Clevedon, S. 29-43.
43. Rösler D., Würffel N. *DLL 05: Lernmaterialien und Medien*. München : Klett-Langenscheidt. 2014. 189 S.
44. Edelhoff C. Authentizität im Fremdsprachenunterricht. *Authentische Texte im Fremdsprachenunterricht. Einführung und Unterrichtsmodelle*. München : Hueber, 1985. 30 S.
45. Emil und die Detektive Ein Roman für Kinder. URL: <https://nosologoethevlc.files.wordpress.com/2013/03/kc3a4stner-erich-emil-und-die-detektive.pdf> (дата звернення 05.04.2023).
46. Erich Kästner Gedichte. URL: <http://gedichte-lesen.blogspot.com/p/erich-kastner-gedichte.html> (дата звернення: 06.05.2023).
47. Fend H. *Neue Theorie der Schule. Einführung in das Verstehen von Bildungssystemen*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. 204 S.
48. Gilmore A. Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language teaching*. 2007. 40(2). p. 97-118. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/language-teaching/article/abs/authentic-materials-and-authenticity-in-foreign-language-learning/1AE0DE71E691F3D738A8FC9825C07607> (дата звернення 21.09.2023).
49. Grunert C. *Bildung und Kompetenz. Theoretische und empirische Perspektiven auf außerschulische Handlungsfelder*. Berlin : Springer, 2012. 215 S.
50. Guariento W. Text and task authenticity in the EFL classroom. *ELT Journal*. 2001. № 55(4). P. 347-353. URL: <https://www.researchgate>. (дата звернення 06.10.2023).
51. Naataja K., Wicke R. E. Fach- und sprachintegriertes Lernen auf Deutsch (CLILIG): Materialentwicklung, Lehrerbildung, Forschungsbegleitung. URL: <https://www.esv.info/978-3-503-17723-3> (дата звернення 10.09.2023).

52. Klieme & Hartig 2007; Tulodziecki 2011.
53. Martinez A.G. Authentic Materials: An Overview. *Karen's Linguistic Issues* 2002. URL: <http://www3.telus.net/linguisticsissues/authenticmaterials.html> (дата звернення 21.09.2023).
54. Nuttall C. *Teaching reading skills in a foreign language*, 1996. URL: <https://eric.ed.gov/?id=ED399531> (дата звернення 05.09.2023).
55. Peacock M. The Effect of Authentic Materials on the Motivation of EFL Learners in English. *Language Teaching Journal*. 1997. №51. pp 2. URL: <https://academic.oup.com/eltj/article-abstract/51/2/144/480870> (дата звернення 21.09.2023).
56. Rampillon U. *Lernen leichter machen. Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning. 1999. URL: <https://12lo.pl/wp-content/uploads/2019/03/Authentische-Texte-im-Fremdsprachenunterricht> (дата звернення 05.09.2023).
57. Rampillon U. *Lerntechniken im Fremdsprachenunterricht*. Ismaning. 1996. URL: <https://12lo.pl/wp-content/uploads/2019/03/Authentische-Texte-im-Fremdsprachenunterricht> (дата звернення 08.09.2023).
58. Reusser K. *Kompetenzorientierter Unterricht in heterogenen Klassen. Herausforderungen an Didaktik und Schulentwicklung. Folien zum Referat Vortragswerkstatt*. 2011. Luzern. URL: https://www.phlu.ch/_Resources/Persistent/f/8/4/4/f844815a08fd088fddc206fb1bedc1683df835d2/RT_K21_KO_Artikel_Leitartikel-komp-Unterrichten_jok_201509 (дата звернення 19.09.2023).
59. Richards J. C. *Curriculum development in language teaching*. Cambridge university press, 2001. URL: <https://books.google.com.ua/books> (дата звернення 21.09.2023).
60. Ruthner A. R. *Der Einsatz authentischer Texte zur Vermittlung interkultureller Kompetenz im DaF-Unterricht. Temeswarer Beiträge zur Germanistik*. Tübingen: Temeswar. 2013. Bd.10.
61. Sanderson P. *Using Newspapers in the Classroom*. Cambridge : Cambridge University Press, 1999. 271 p.

- 62.Solmecke G. Texte hoeren, lesen und verstehen. Eine Einfuehrung in die Schulung der rezeptiven Kompetenz mit Beispielen fuer den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. München : Langenscheidt. 1993. 112 S.
- 63.Wallace C. Critical Literacy Awareness in the EFL Classroom. p. 356. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315845661> (дата звернення 21.09.2023)-
- 64.Weinert F. E. Leistungsmessungen in Schulen (2. unveränd. Aufl). Weinheim: Beltz. 2002.
- 65.Westhoff G. Didaktik des Leseverstehens. Strategien des voraussagenden. Ismaning. 1994. URL: <https://12lo.pl/wp-content/uploads/2019/03/Authentische-Texte-im-Fremdsprachenunterricht> (дата звернення: 09.09.2023).
- 66.Westhoff G. Lesens mit Übungsprogrammen. München. 2013. URL: <https://12lo.pl/wp-content/uploads/2019/03/Authentische-Texte-im-Fremdsprachenunterricht> (дата звернення: 04.09.2023).